

ELŐFIZETÉSI AR:

Egész évre . . . 4 frt.
Félévre . . . 2 frt.
Negyed évre . . . 1 frt.

MEGJELEN

minden szombaton

E lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, a pénzügyi részét pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.

SZENTESI LAP.

Vegyes tartalmu hetiközöny.

HIRDETÉSI ARAK

3 hasábos petisorsót
egyszeri hirdetésnél 18
kr., 2 hasábosért 12 kr.,
1 hasábosért 6 kr. szá-
mitatik.

NYILTÉR

minden egyes sora 15 kr.

BÉLYEGDIJ

egy beiktatásnál 30 kr.

Bérmentelen levelek nem fogadtatnak el.

Egy lépéssel közelebb.

A félegyházi-böldi révi vasut mindinkább közeledik a valóság felé. Az osztrák államvaspályatársulat úgy látszik végre komolyan elhatározta magát ezen vasut kiépítésére. Szentés városával közölte is azon feltételeket, melyeket a közönség érdekeltség elfogad, a társulat azonnal meg fog a vasut kiépítéséhez.

A megbeszélés, melyet ez irányban az osztrák államvaspályatársulat igazgatóságára Szentés városához intézett, a következőképpen szól:

Tisztelt képviselőség!

Hogy egy, Félegyházáról Csongrádon át a böldi révig vezetendő vasuti összeköttetés tekintetében, úgy Szentés, valamint Csongrád városa és számos más érdekeltek részéről kinyilatkoztatott kívánságokat és indítványozásokat számba vegyük, főképen pedig tekintettel azon körülményre, hogy ezen vidék hivatott képviselői részéről ezen vállalkozás hatályos segélyezése kilátásba helyeztetett, indítva éreztük magunkat, ezen vonalat, műszaki és kereskedelmi szempontból tanulmányozni.

Vonatkozással a tisztelt képviselőség és budapesti építési vezetőségünk főnöke Bernárd felügyelő ur között folyt megbeszélésre, van szerencsénk már most ezen tanulmányozás eredményét az ügy további tárgyalása céljából a t. képviselőséggel a következőkben közölni:

A tisztelt képviselőségnek alkalmat nyújtandó arra, hogy ajánlatunk mérvéhez képest megbírálhassa azon áldozatokat, melyek ezen vállalkozás létesítésére az érdekeltek részéről hozhatók, mindenképp ebbeli tervezetünk vázlatát adni bátorodunk.

Mi ezen vonalat mint rendes vágányú másodrendű vasutat, mely félegyházi állomásunkból Félegyháza és Csongrád közti legalkalmasabb ponton egy állomással Csongrádról és Szentés állomásával a böldi révnél a Tisza jobb partján, terveztük.

A tervezett szentesi állomás a böldi rév közvetlen közelében a Tisza védgátjához akként fog csatlakozni, hogy ezen vonalnak esetleges meghosszabbítása a Tiszán át Szentésig bármikor kivihető leendő.

Ezen állomás a jelentékeny kereskedő hely fontosságának megfelelő, és a személy- és teheráru forgalomra megkívántató épületekkel, rakárakkal és lerakodó helyekkel fel fog szerelteni s azonfelül az állomás további fejlődésére is kellő tekintettel leszünk.

A berendezendő vonatok közlekedését illetőleg naponként két vegyes vonat van kilátásba véve minden irányban; — a forgalom növekedése esetében a vonatok száma a szükséghez képest meg fog szaporítani.

A vasutnak ily módon leendő létesítésénél, ha a befektetendő tőkének 5%-os kamatozását vesszük kilátásba, a mi számításunk szerint évenként 12,330 frtnyi hiány mutatkozik, mi 5%-al tőkésítve 247600 frtnyi összegnek felel meg.

Az egész vonalhoz megkívántató földterület megszerzésének költségeit 90,000 frttal irányoztuk elő, s ha az érdekeltek a területet ingyen rendelkezésre bocsátják, utóbbi összegnek a fentiből való levonása után még 157600 frtnyi hiány marad fedezetlenül.

A fent kitett, s az érdekeltek által fedezendő hiány felvilágosítására e helyen még megjegyezni bátorodunk, hogy mi az egész Félegyházától a böldi révig terjedő vonalérti összhány számát tettük ki, az érdekeltekre bízván azt, hogy e hiány felosztását az egyesek érdeke mérvéhez képest maguk eszközöljék.

Együttal még megjegyzendőnek véljük, hogy az építkezési költségek kiszámításánál egy önálló töltés létesítését is számításba vettük Csongrádtól a böldi révig, s tekintettel nem voltunk az építkezés esetleges könnyebbítéseire, melyek netalán a véggát részbeni felhasználásából származhatnának; az építkezés ezen

könnyebbítésének egyenértékét aztán szintén le lehetne vonni a segélyzés összegéből.

Végül még azt is megjegyezni bátorodunk, hogy mi a vasutnak a Tiszán át Szentésig leendő folytatását egyelőre mellőztük, miután másodrendű vasut költségének számításából már eleve ki van zárva az oly műtárgyérti tetemes kiadás, minőt a jelen esetben a Tisza áthidalása képezne.

Ha azonban a város érdekében feküdnek, a vasutat Szentésig kiépíteni, s az érdekeltek ezen folytatáshoz megkívántató s a költségeknek megfelelő külön áldozatot hozni is hajlandók volnának, e tekintetben is készségünket nyilvánítjuk, eziránt további tárgyalásokba bocsátkozni.

Kérjük a tisztelt képviselőséget, miszerint a fentebbieket tudomásul venni, a többi érdekeltekkel érintkezni és az ez érdemi elhatározását annak idejében velünk tudatni sziveskedjék.

Az igazgató bizottság elnöksége:
De. Serres.

Ezen megkeresés egyszerűen és világosan beszél, azt mondja, hogy az által, ha Félegyházától a böldi révig egy másodrendű vasutat épít a társulat, évenként 12,380 frt hiány mutatkozik a társulat bevételeinél; kívánja tehát, hogy ezen hiánynak 5% kamattal véve megfelelő 247,600 frtnyi tőke összeget fizessen az érdekeltség. Az érdekeltség, melyről itt szó lehet, nem más, mint a kis-szállási nagybirtokok, Csongrád városa és Szentés. Hogy a kis-szállási nagybirtokok és Csongrád városa milyen áldozatot hajlandók meghozni, ezen másodrendű vasut kiépítése érdekében, azt nem tudjuk. Szentés helyzetével azonban s a tőle várható és általa megadható áldozat iránt inkább tisztában vagyunk, s mi azt hisszük, hogy Szentés egy böldi révig építendő másodrendű vasutért valami nagy áldozatot nem hozhat meg; s nem azért mondjuk ezt, mintha azt tartanánk, hogy Szentésnek nem nagy és vitális érdeke volna ezen vasutnak kiépítése, s így nem volna rá méltó, hogy Szentés egy érdeke arányához mért áldozattal mozdítsa elő ezen vasut létesítését, hanem, mert ezen vasut Szentés névze nagyobb költségekkel járó feladatot von maga után. Ugyanis, ha ez a vasut kiépítették, Szentésnek a Tiszára egy nagyobb költséggel járó hidat kell építeni; az utat a vámház felé jó és minden körülmények között járható állapotba hozni; ha egyebet ne említsünk, ezen két feladat maga legalább is 150,000 frt költséget fog maga után vonni. Ez oly költség, minél nagyobb áldozatot Szentés városa aligha hozhat meg a tervbe vett vasut építése érdekében, s ezen áldozat annyival is inkább kell, hogy az osztrák államvaspályatársulat által egész értékében méltányoltassék, mert a böldi révi vasut forgalma és jövedelme különösen csak az által lenne biztosítva, ha e vasut kiépítésével egyidejűleg Szentés által a tiszai hid is ki fog építettetni. Mert hiszen ezen hid nélkül, téli jégzajlások idején a tul oldalon lévő állomás sokszor napokig se volna megközelíthető. S így napokig volna akadályozva a vasut rendes forgalmában. Ezen hid kiépítése tehát elutasíthatlan érdeke magának az osztrák államvaspályatársulatnak is, amennyiben ez nagy és tetemes áldozattal jár, azt hisszük, hogy Szentés a félegyházi-böldi révi vasut érdekében meghozza a maga kellő áldozatát, ha kötelezi magát a tiszai hidnak kiépítésére. Egészen más azonban a véleményünk, hogyha ezen vasut végpontja nem a böldi révnél, hanem Szentésnél állapították meg. Ha a vasutársulattal a mint különben a megkeresvényben is jelezve van, oda lehetne az ügyet fejleszteni, hogy Szentésig építették ki ezen vasut, az esetre Szentés érdeke hatványozódni fog ezen vasut iránt, s hisszük, de kell is, hogy Szentés erejéhez mért minden áldozatot meghozzon ennek elérésére. Nem tudhatjuk, hogy városunk képviselő testülete mily álláspontot fog elfoglalni e kérdéssel szemben, azonban míg Szentés arról

nincs biztosítva, hogy a vasut Szentésig fog építettetni, végképpen ne adja fel küzdelmét egy szajol-hód-mező-vásárhelyi vasut létesítése iránt, sőt most már fokozott erélylyel oda törekedjék, hogy ezen mesterséges uton, vagy legalább is megbocsáthatlan hanyagsággal függőben tartott kérdés valahára megoldást nyerjen; a mi — a h.-m.-vásárhelyiek által tett lépések eredménye szerint komoly akadályokkal gátolva nincs!

A hat millió forint fedezéséhez.

A „Szentés és Vidéke“ legutóbbi három számában „a hat millió forint fedezése“ cím alatt egy több hasábra menő cikksorozat jelent meg, mely beható boncolás alá veszi a Békéstől Apátfalvaig államilag eszközölt töltésépítés költségének mikénti fedezése iránt Horváth Gyula kormánybiztos által készített és lapunkban annak idején részletesen ismertetett tervezetet.

Tagadhatatlan, hogy a töltésépítési költségek visszatérítésének kérdése anyagilag oly mélyen érint bennünket és oly messze hat ki terhelőleg még unokáinkra is, hogy csak érdekeink vétkes elhanyagolásának lehetne tekinteni, ha a kormánybiztos tervezet — az arra hivatottak által — pro et contra a legrészletesebb megvitatás alá nem vették.

Ha valaha szükség volt rá, leginkább szükség van ez ügygel szemben felgyújtani az értelem szövegnekét, hogy tisztán, világosan álljon minden ember előtt a helyzet, s így mindenki a helyzet alapos ismeretéből származott igaz meggyőződése alapján mondhasson a nagy és nehéz kérdéssel szemben akár „igen“-t, akár „nem“-et.

Igy fogom fel a dolgot, s azért csak helyeselni tudom, hogy a kormánybiztos tervezettel szemben álló vélemények, a kérdéses cikkekben, a sajtó útján jutottak kifejezésre; mert ez által a legnyilvánosabb téren van alkalom adva az ügy megvitatására és a netalán tévedések helyre igazítására. — S miután meggyőződésem szerint a „Szentés és Vidéke“ cikkeiben felhozott kifogások és állítások részben tévedésből erednek, részben pedig onnan származnak, mert cikkirő az állításainak bizonyítására citált törvényeket az itteni helyzet alapos megfigyelése nélkül alkalmazza és állítja szembe a kormánybiztos tervezettel; annál fogva az ügy tisztázása érdekében szükségesnek tartom a kérdéses cikksorozatban foglaltakra elmondani észrevételei net. S hogy ezt kellő szabadsággal és meggyőzőleg tehessük: röviden összefoglalom, hogy mi van az illető cikkekben:

1-ször, hogy, miután a töltésépítés még teljesen befejezve nincs, s így krajeárról krajeárra teljes pontosággal nem lehet tudni, hogy mi az az összeg, amit az érdekeltségnek fizetni kell: nem volna-e célszerűbb a részletes ártérfejesztést bevárni és csak ennek megtörténte után venni törlesztés alá a töltésépítési költséget; addig pedig csak a kamatát kellene fizetni az eddig kiadott összegnek. Ez az első kérdés; melyet cikkirő — mint kifejezi magát — gondolkozási anyagul vet fel.

E kérdés felett azonban véleményem szerint gondolkodni sem kell, s az ember egész határozottsággal kimondhatja, hogy az nem helyes, s az abban foglalt eszme elfogadásával óriásilag kárositanánk meg magunkat. Mert a kérdéses 6 millió forintnak már legnagyobb része el van költve, s ami még megvan belőle, az az ártérfejesztési költségnek egy részét kivéve már a jövő év első felében ki fog adatni. Ha tehát a finansziális kibontakozás kérdésének alapos rendezését arra az időre halasztanánk, amikor az ártérfejesztés be fog fejezteni, ebből először is az következnék, hogy miután így az állammal szemben ügyeinket finansziális szempontból csak öt év múlva rendezhetnénk, annál fogva 5 évig mi fizetnénk az egész összeg kamatát tehát még azt a 158 ezer forintot is, mely a kormánybiztos tervezet szerint már a jövő évtől kezdve az állam által lenne fizetendő, s így öt évig csaknem kétszeresét kellene fizetni a kormánybiztos tervezetbe vett kirovási hányadnak; másodsor: miután az itteni töltésépítési költség — külön törvény nélkül — a tiszai kölesön természetével bir, s a tiszai kölesönök 6% mellett adatnak; nekünk tehát 5 évig 6%-os kamatot kellene fizetnünk, anélkül hogy ez a 6%-os kamat aintázza a kormánybiztos tervezet kimondja egyszerűen a tőkét is törlesztené. Ha tehát — amint azt a cikkirő felveti — a töltésépítési költségek visszatéríté-

sének végleges rendezését az ártérfejlesztés után, vagyis 5 év múlva kezdenék meg az esetre 5 évvel meghosszabbítanánk a törlesztés idejét és öt évig mi fizetnénk azon összeget is, mely a kormánybiztosi tervezet szerint jövő évtől kezdve az állam által lesz fizetendő.

Ezekből világosan kitűnik, hogy a töltésépítési költségek visszatérítése kérdésének végleges rendezését — önmagunk óriási megkárosítása nélkül — az ártérfejlesztés teljes befejeztének idejéig elhalasztani nem lehet.

Azt mondja továbbá a kérdéses cikksorozat, hogy a belvízszabályozás milliókra menő költségei szintén nincsenek a kormánybiztosi tervezetben figyelemre méltatva. Cikkirő véleményem szerint tehát a financiális kérdés végleges megoldását, a belvízszabályozás ügyének rendezésével együtt kellene eszközölni.

A belvízszabályozás ügye véleményem szerint csak annyiban függ össze az ármentesítés kérdésével, amennyiben egyes helyeken a töltések építése által a folyókák ősi állapotában volt természetes belvíz-lefolyások el lettek zárva. Ilyen p. u. a többek között a Kurca torkolata, hol a víz természetes lefolyásának zsilip által állandó biztos utat nyitni az ármentesítő társulat feladata.

Azon belvizek azonban, melyek vagy a szabályozás előtt emelt gátak által szorítottak fel, vagy egyes határrezek és területek mély fekvése következtében gyűlnek össze és rongálják évről évre a birtokost, — ezen vizek szabályozása nem lehet az ármentesítő társulat egyenes feladata és ennek költsége nem terhelheti az ármentesítő társulat kebelébe tartozó érdekeltséget; mert ha vesszük, hogy a Békéstől Apátfalváig terjedő ármentesítő társulat kebelébe mintegy 600 ezer hold ártér esik és ebből csak 200 ezer hold van a belvizek rongálásának kitéve: vajon hol volna abban igazság, hogy ezen belvíz által rongált 200 ezer hold belvíz mentesítésének költségét a természetes fekvésénél fogva állandóan vízmentes állapotban levő 400 ezer hold terület birtokosa is viselje. — Különösen akkor, mikor az ármentesítés költségeinek nem az ártéri holdak száma, hanem a földek minőségi osztálya után otnak kirovatni, s így, miután az állandóan vízmentes területek aránylag magasabb osztályba vannak sorozva, tiszta jövedelmük arányához képest nagyobb költséggel járulnak az ármentesítéshez, mint a belvíz által rongált, alacsonyabb osztályba sorozott földek birtokosai. — Ezekből bárki beláthatja, hogy a belvízszabályozás az ármentesítés mellett egy külön nagy feladatot képez. — De ezt — ha csak a legnagyobb zavart nem akarnánk e kérdésnek erőszakolt összekuszálása által előidézni, az ármentesítés feladatával, s így az ebből folyó financiális kérdéssel összebonyolítani nem lehet és nem szabad.

Következik most már a kérdéses cikksorozatnak árkusokra menő törvény-citációval támogatott legkönyvőbb része, mely kis dióhéjba szorítva azt igyekszik bebizonyítani, hogy arra, miszerint töltésépítési költségeinek részben való fedezése céljából az állam 158 ezer forintot adjon évenként, nincs szükség külön törvényt alkotni, mert ez iránti jogunkat — még a mi töltésünk építését elrendelő törvény előtt keletkezett — 1875. VII. és 1881. XLII. t. c.-ek biztosítják, s így ezen törvények alapján igaz jussunkat képező 158 ezer frt évi állami hozzájárulást külön kedvezményül és állami segítségül tekinteni nem lehet.

Nem akarom hosszú törvény idézetekkel, illetve a kérdéses cikksorozatban felhangozott törvények ismételtetésével nehezíteni a kérdés tisztázását, azért egyszerűen és röviden összevonom, hogy a kataszteri törvény mily kedvezményről biztosítja az ármentesített területeket.

Az 1075. VII. és 1001. XLII. t. c.-ek azt mondják, hogy: miután az ármentesített területek birtokosai egyéb gazdasági kiadások mellett az ármentesítés költségeit is viselik, s így az ármentesítési költségek elveszik földjük évi tiszta jövedelmének egy részét, annál fogva az az összeg, mit a birtokos az ármentesítésbe fizet, vonassék le a földadó alapját képező tiszta jövedelmi összegből. S miután az államnak örökké tartó munkába és óriási költségekbe kerülne, ha a vízszabályozó társulatok kataszteri tiszta jövedelméből minden évben le akarná számítani az évi ármentesítési költséget: annál fogva, hogy ezen örökös munkától és e munkával járó költségtől szabaduljon; az ármentesítési költségeknek a kataszteri tiszta jövedelemből való levonását a fent idézett törvények értelmében oly módon eszközölni, hogy először felveszi a töltések kiépítési költségének 8%-át s azután a töltések 6 évi fentartási költségének egy évi átlagát, s ezen két összegből számítja ki a társulat évi átlagos fentartási költségét, s ezt a költséget vonja le a társulat kebelébe tartozó ártéri földek tiszta jövedelméből. Hogy példával is éljek: egy társulat töltéseinek kiépítése 100,000 frtba került, a hat évi fentartási költség pedig 120,000 frtot tesz ki, most már ha vesszük, hogy 100 ezer frt 8% százaléka 8000 frt és a 120,000 frt egy hatod része 20,000 frt, akkor 28 ezer frtot tesz ki azon társulatnál az évi átlagos fentartási költség.

Tegyük fel most már, hogy az illető társulat ártérét tevő 10,000 hold föld tiszta jövedelme 80,000 frt, ezen 80,000 frtból vonatik le a 28,000 frt. Természetesen ott, hol már az ártérfejlesztés is eszközölve van,

és ki vannak tüntetve parcellánként a társulat kebelébe tartozó földterületek, a tiszta jövedelemből levonandó évi átlagos fentartási költség az egyes ártérbirtokos földjének tiszta jövedelme arányában osztatik szét és vonatik le, vagyis, ha valaki ártéri földjének tiszta jövedelmé 80 frt volna, és rá az évi fentartási költségéből 28 frt esnék, az esetre földadaja nem 80 frt tiszta jövedelme után, hanem a 28 frt levonása mellett, 52 frt tiszta jövedelem után fog kivonatni. Oly társulatoknál azonban, hol az ártér területek nem ártérfejlesztés útján lettek megállapítva, hanem bevallás útján, s minden ártérbirtokos bevallott területe parcellánként pontosan meg nem állapítható (mint a milyen Szentos városa, kákafokei és bökény-mindszenti társulatnál) s így az évi fentartási költség egyenként a birtokosok ártéri földjének tiszta jövedelméből le nem számítható, ott az államkincstár az évi átlagos fentartási költség után eső adót készpénzül egy összegben téríti meg évenként a társulatnak; s ezen pénzt a társulat vagy saját mentesítési céljára fordítja, vagy a teherviselés arányához mérten kiosztja az ártérbirtokosok között. Ez az a kataszteri visszatérítés, amire az ármentesített földterületek birtokosai a töltések kiépítése és fentartása után a fent idézett törvények értelmében jogosan igényt tarthatnak, s mirendve a régi társulatokkal a leszámolás tudvalevőleg már meg is ejtetett; azonban e leszámolás eredménye a kormánybiztosi tervezetben azon okból mellőzötett, mivel az ezen liquidáció alapján esedékes visszatérítési összeg felett rendelkezni a régi társulatok érdekeltsége van hivatva, s ez a régi érdekeltség amaz összeget a multból származott adóságainak törlesztésére fordítandja.

Vannak azonban esetek, a mikor egyes társulatok évi átlagos fentartási költsége nagyobb, mint a társulat kebelébe tartozó ártér tiszta jövedelme, ilyen esetben az állam a kataszteri tiszta jövedelmet, a fentartási költségek címén csak azon arányig engedi lemenni hogy az államnak a mentesítés előtti adó alapja meg ne támadassék. Ugyanis, egy társulatnál, melynek ártere a mentesítés előtt 20,000 frt tiszta jövedelemnek megfelelő adó alappal bírt, s a mentesítés következtében a tiszta jövedelem 80,000 frtra emelkedett fel, de az évi átlagos fentartási költség 100 ezer frt; így esetben, midőn a fentartási költség nagyobb a tiszta jövedelemnél, kataszteri visszatérítés címén legjobb esetben, csak a mentesítés folytán elért kataszteri tiszta jövedelmi különbözet, tehát az itt például felhozott társulatnál 60,000 frt törölhető a tiszta jövedelemből; mert az államkincstár, ha csak különös állami érdekek nem forognak fen, — a mentesítés címén az ősi adó alapot egyes társulatok javára fel nem áldozhatja.

A kataszteri visszatérítés módját és föltételeit azért akartam itt lehetőleg megvilágítani, mert ennek alapos ismerése mellett tűnik ki, hogy bár a „Szentos és Vidéke“ cikkirőja betűszerinti értelemben véve helyesen magyarázza, ugyan a kataszteri törvényt, de miután egyáltalában nem számol azokkal a föltételekkel, melyek megkívánatnak ahhoz, hogy az államkincstár az egyes társulatokat az adó visszatérítés kedvezményében részesítse: annál fogva azon nagy tévedésbe esik, hogy a kormánybiztosi tervezetbe felvett 158,000 frt állami hozzájárulási összeget határozottan olyannak állítja, melynek elnyeréséhez semmi külön törvény nem kell, mert ehez a kataszteri törvények alapján eldisputálhatlan igaz jussa van e vidék lakosságának.

— A dolog azonban nem úgy áll, hanem mint fentebb példával igazoltam, úgy, hogy a törvények alapján az ármentesítés következtében az államkincstár csak azon mértékben nyújt kedvezményt az ártér birrokos terhe könnyítésére, a meddig az államnak a mentesítésből származott haszna terjed. Lássuk most már, hogy a törvényből folyó, ezen föltételekkel szemben a mi helyzetünk, hogy áll.

A fent idézett törvények alapján a Békéstől Apátfalváig eső mindszent-apátfalvi, bökény-mindszenti, kákafokei és halásztelki társulatok, nem különben Szentos városa és Kunszentmárton városa töltéseik fentartása címén adóvisszatérítés végett a multa nézve már liquidáltak, s az eredmény az, hogy ezen társulatoknál 333,997 frt 78 krra megy az évi átlagos fentartási költség.

Ez az összeg volna tehát a felsorolt társulatok kebelébe tartozó árterek tiszta jövedelméből levonandó, vagy esetleg levonás helyett ezen összeg után eső adó volna készpénzben évenként megtérítendő. Igen, de ezen összeg nagyobb, mint az eddigi társulatok ártereinek tiszta jövedelme, s különösen egyes társulatoknál, mint amilyen a bökény-mindszenti, a mult számadások alapján kintüntetett évi fentartási költség sokkal nagyobb, mint az ártér tiszta jövedelme, úgy hogy a 333,997 frt 78 krral az 1830-diki vízszin alá eső területek tiszta jövedelme túl van szárnyalva, s ha azt akarjuk, hogy ez az egész összeg az adóvisszatérítésnél csorbítatlan maradjon, akkor a társulatok ártérének kívül eső, tehát majd csak az 1881. évi LII. t. c. alapján bevonandó árterek tiszta jövedelmének egy részére is reflectálnunk kell.

Már most mi következik ebből, az, hogy miután az 1830-diki vízszin alá eső területek tiszta jövedelme már a multa nézve eszközölt liquidációk alapján ki van merítve; annál fogva a most államilag eszközölt töltésépítési költségek 8 %-ból az 1830-diki vízszin alá vett területekre eső összeg a kataszteri törvények

értelmében nem fog figyelembe vétetni, vagyis habár ezen területekre még a mostani építkezési költségek-ből körülbelül 300,000 frt esnék, amit a tiszta jövedelemből le kellene vonni, de minthogy itt már tiszta jövedelem nincs, a levonás törvény szerint nem teljesíthető; mert ha teljesítették, akkor az állam nemcsak a mentesítésből származott tiszta jövedelmi különbözetet áldozná fel, hanem feláldozná az ősi adóalapot és e mellett még évenként 300,000 frt tiszta jövedelem után eső földadót kellene az állampénztárból évenként az itteni 1830-diki vízszin alá eső területek javára utalványozni.

Szavam sines ellene, helyes, sőt önérdékünk által szigorúan parancsolt kötelesség, hogy kívánjunk az államtól rendkívüli helyzetünkre tekintetből segítséget és támogatást, de absurdumokat nem kívánhatunk. S ilyen absurdum volna azt hinni, hogy az állam a citált kataszteri törvények alapján az 1830-diki vízszin alá eső területeknek nem csak összes adaját visszatérítésül adja, hanem még ugyanannyit külön rá is fizet. Így volna pedig, ha állna az a törvényes jussa, melyet a „Szentos és Vidéke“-ben a három hosszú cikkben árkusokba menő törvénycitációkkal igyekeznek eldisputálhatlan igazságként feltüntetni.

A kormánybiztosi tervezet tehát a bölcsen cselekszik, midőn az állami hozzájárulást vett 158 ezer frtről külön törvény által akarja biztosítani az érdekeltséget, mert ha vesszük, hogy az újabb kataszteri kiigazítás szertut a tiszta jövedelemnek nem 31 hanem 25%-ra lesz az adó, akkor a kérdéses 158,000 frt 630,000 frt tiszta jövedelemnek, felel meg.

Már most vesszük úgy, mint cikkirő mondja, hogy a 158,000 frtot külön törvény nélkül is megkapja az érdekeltség. Mint fentebb kintüntettem az 1830-diki vízszin alá eső terület tiszta jövedelme már ki van merítve, ezen terület javára tehát a jelenlegi töltésépítési költségek címén adó visszatérítésről törvény szerint szó nem lehet.

Hátra van az 1855 és 1881-diki vízszin alá eső terület, ennek már van tiszta jövedelme elég, s ez fejedeztet nyújt az összes adóvisszatérítésre nézve. Azonban, miután az eddigi társulatokkal szemben ősi ártérül csak az 1830-diki vízszin alá eső területek vannak elismerve, és a kataszter is csak ezen területeket tekinti olyanokul, melyeknek jövedelmességére a töltésépítések befolytak, úgy hogy az 1855 és 1881-diki vízszin alá eső területek már a szabályozás előtt s részben ezalatt készült kataszter által, mint biztos ősi adóalap tekintetű. S így ezen területeknél az államkincstár a szabályozás következtében semmi adókülönbséget nem nyert; miért is a kataszteri törvény szelleméhez képest itt az eddigi törvények alapján az 1855 és 1881-diki vízszin alá eső területekre tiszta jövedelmi levonást vagy adóvisszatérítést nem enged. De tegyük föl, hogy nagyobb küzdelem után sikerülne kivívni, hogy az eddigi törvények alapján a 6 millió forint töltésépítési költség 8 %-ának az 1855 és 1881-diki vízszinre eső részét a tiszta jövedelemből törölni lehetne, akkor is csak azt érnénk el, hogy miután a kormánybiztosi tervezet szerint megállapított kirovált hányadhoz képest az 1855 és 1881-diki vízszin alá eső területek az összes költségeknek csak felét viselik, tehát a 360,000 frtból, mely a töltésépítési költségek törlesztésére fordítatik, 180,000 frtot fedez ez a két vízszin alá eső terület. Így, ha az eddigi törvények alapján ki lehetne is eszközölni — a mit én nem hiszek — ezen területekre a tiszta jövedelem levonás, vagy adóvisszatérítés kedvezményét, az esetre itt csak azt a 180,000 ezer frtot lehetne levonni a kérdéses területek tiszta jövedelméből, vagyis ezen összegnek 25 % át véve, évenként 45,000 frt adóvisszatérítést lehetne elérni.

Ezekből világosan kitűnik, hogy a kormánybiztosi tervezetben javasolt külön törvény nélkül a legjobban esetben is csak 45,000 frt évi adóvisszatérítési összeget lennének képesek megnyerni, s így ez a külön törvény nemcsak ezt a kérdéses 45 ezer frtot, de azon fölül 113,000 frtot akar biztosítani az érdekeltség számára.

Azt mondja továbbá cikkirő, hogy fölsőleges a kormánybiztosi tervezetnek azon törekvése, hogy az állam a maga hozzájárulását 1883. január 1-én kezdje meg fizetni, mert hiszen az 1882. XXIX. törvények határozottan kimondja, hogy a kataszteri visszatérítés határideje 1883. jan. 1-vel kezdődik.

Cikkirő ezen állítása szintén egy nagy tévedés, mert az idézett törvény értelmében 1883 január elsejétől csak azon társulatokkal szemben kezdődik meg az adó visszatérítés, melyek a liquidációt az 1881. XLII. t. cikk alapján f. év mártius 18 án 15,421 szám alatt kiadott pénzügyminiszteri rendelet értelmében törvényesen és kifogástalanul megajtották. S különös, mondhatnánk a tévedésnél is már több, hogy cikkirő állítja, mely szerint a kormánybiztosi tervezetnek ide vonatkozó törekvése fölsőleges, ki egyszersmind azon indítványt veti fel, hogy nem volna e célszerűbb az állammal szemben a megszámoskodást, az ártérfejlesztés befejeztének idejére elhalasztani. Hiszen cikkirő, ki úgy látszik keresztül kasul gázolta a kataszteri törvényt lehetetlenség, hogy ne tudja, miszerint az adó visszatérítés kedvezményében csak is rendes liquidáció után részesülhet egy társulat. Kell tehát, hogy a töltésépítési költségek először felszámoltassanak s csak

azután áll be az államnak adó visszatérítési kötelezettsége. Már meg ha mi öt év múlva számolunk vagy egy általában oly társulatok, melyek még ezután fognak liquidálni, azokra nézve csak 1883 január 1-től nem kezdődhetik meg az adó visszatérítés!

S éppen azért, mert ez megdönhetetlenül így áll akarja a kormánybiztosi tervezet, hogy miután az eddigi törvények alapján ránk nézve az adó visszatérítés vagy Eint főntebb szám adatokkal beigazoltam, a kormánybiztosi tervezetbe felvett 158,000 frt állami hozzájárulás kedvezményében a kormány önmagától nem részesíthet bennünket, de nem részesíthet, még abban sem hogy a töltésépítési költségeknek 1881. év végeig eső kamatai elengedtesse; annál fogva azt csak is úgy érjük el, ha először a kamat elengedés iránt egy külön törvénnyel felhatalmaztatik a miniszter, másodsor a 158,000 frt hozzájárulása nézve az országgyűlés egy külön törvénnyel kötelezi velünk szemben az országot.

A tévedések sorozatának egy részét képezi a kérdéses cikkeknek azon része is, hol cikkirő amiatt aggódik, hogy addig, míg a kataszter változhatatlanságáról csak 15 évre vagyunk biztosítva, a kormánybiztosi tervezet szerint 50 évre kötnénk le magunkat, hogy 158 ezer frt adó visszatérítésnél nagyobbra igényt ne tarthassunk. Mint fentebb cikkemben megeáthatalatlanul kintüntettem. ezen 158 ezer frtra az eddigi kataszteri törvények szellemében nincsen igényünk; de lesz, ha egy külön törvény által ez javunkra biztosítatik. Nár most igaz, hogy a kataszter változhatatlanságáról csak 15 évre vagyunk biztosítva, s ezen 158,000 frtra nézve 50 évig kötnénk le magunkat de akkor, midőn mi lekötjük, egyszersmind az állam is lekötö magát, hogy ha 15 év múlva változik is a kataszter, ha a mentesítés és belvisszabályozás következtében bármennyire is javulnának itt az adózási viszonyok, az államnak nem leend joga az ő hozzájárulási arányát lejjebb szállítani. S éppen ez az, mit nekünk két kézzel kell megragadnunk; ez az mi érdekeinket az államkínestárral szemben, föltétlenül biztosítja, s így ez az a mi érdekeink megvédése és biztosítása szempontjából egy külön törvény alkotását elkerülhetlenül szükségessé teszi.

Hogy minden tévedését helyre igazítsam és minden aggodalmát eloszlassam cikkirőnek reflectálom kell még cikkeinek azon részére, melyben azon aggódik, s ennek következtében tévesen azt állítja, hogy a kormánybiztosi terv szerint ha mondjuk, hogy minden további számokodás fenntartása nélkül 158,000 frtot kívánunk az államtól, az esetre kevesebbet kívánunk, mint amennyire a törvény jogosít bennünket, mert a törvény nem csak a töltésépítési költség 8% át, de az évi átlagos védelmi költség és a belvisszabályozási költségek beszámítását is megengedi.

Hogy a töltésépítési költség beszámításával hányadán vagyunk azt főntebb részletesen már kintüntettem s beigazoltam, hogy erre való igényünket is, rendkívüli viszonyainkra való tekintetből egy külön törvény által biztosíthatjuk; az állami hozzájárulásnak 158,000 frtban kifejezett arányával azonban, csak a töltésépítési költségekre nézve tekint a kormánybiztosi tervezet a végmegszámokodást, mert hiszen az 1881 XLII. t. e. 8. §-a értelmében, majd annak idején, ha már 6 évig védekezett ezen új nagy társulat joga lesz a liquidációra, de majd csak 6 év múlva; mert a védelem címén 6 évi védekezésből kiszámított egy évi átlagos költség térítették vissza az állam által. A kormánybiztosi tervezetben csak a töltésépítési költségeiről van szó, szükségtelen tehát az ide vonatkozó állami hozzájárulásnak egy kerek összegben lett kifejezése miatt, a védelmi költségek liquidálására való azon jognak föltétlenül aggódni, melynek ideje csak 6 év múlva következik be. Egyébiránt — nagyobb biztonság okáért — az alkotandó új törvényben kimondatni kérhetjük, hogy az 1881. évi XLII. t. e. szellemében a védelmi költségek egy évtől fenntartási költség címén részünkre visszatérítendő lesz.

Ami már most azt illeti, hogy a belvisszabályozás következtében az 1875. VII. és 1881. XLII. t. e. értelmében adóvisszatérítésre jogunk van, — ez kétségtelen, de azt távolról sem érinti a kormánybiztosi tervezet, mert hiszen ez csak a töltésépítési költségeknek miként leendő fedezéséről szól, s így érintetlenül van fenntartva a jog a belvisszabályozásból származó kedvezmények kieszközölésére, a belvisszabályozó érdekeltségnek.

A fönt elsoroltak vetnek kellő fényt a kormánybiztosi tervezet értelmére és tulajdonképpeni érdemére, s ha az itt feltárt helyzet alapos ismerése mellett akarunk igaz meggyőződést képezni a kormánybiztosi tervezettel szemben; ez a meggyőződés más nem lehet, mint az, hogy:

1-szor, ha csak óriási mérvben meg nem akarjuk károsítani magunkat a finansziális kérdés végleges rendezését az árterfejlésztési befejeztéig, tehát 5 évre elhalasztani nem lehet;

2-szor, hogy az ármentesítés költségeinek visszatérítési kérdését, a belvisszabályozás ügyével, ha csak a legerősebb érdek összekötéseket, zavart és bonyodalmat nem akarjuk létre hozni, együtt nem rendezhetjük;

3-szor, hogy az eddigi törvények egyáltalában nem biztosítják számunkra a 158 ezer frt állami hozzájárulást, s ezt csak egy külön törvény alkotásával,

tehát csak úgy leszünk képesek kivinni, ha a kormánybiztosi tervezetben kijelölt alapszám mellett a Békéstől Apátfalvaig terjedő érdekeltség egyértelműleg fog kezet; tehát nem egymás ellen, hanem egymás mellett foglal állást és küzdünk együtt, hogy e nagy és nehéz kérdésben érdekeinknek megfelelő állapotot teremthessünk.

Ez a véleményem a „Szentés és Vidéke“ három hosszú cikkével szemben. — a — c.

Világ folyása.

Politikai lapjaink egy idő óta komolyan foglalkoznak egy közeli muszka háboru lehetőségével. S bár a muszka kormány mindent elkövet, hogy az aggodalmakat eloszlassa, s a békés szándékai fölül megnyugtató biztosításokat adjon, a gyanut még sem képes eloszlatni, mivel intézkedései a békés jelleget jóformán nélkülözik. Tényként beszélük, hogy több mint fél-éve óta lázas gyorsasággal dolgoznak azon vasutvonalak kiépítésén, melyek határainkhoz vezetnek; s a határmentén nemcsak a régi erődöket fölszerelték, hanem újakat is építettek. Most pedig már az a hír van elterjedve, hogy a rendes orosz lovasság legnagyobb része — 56 ezred közzül 52, s így több mint 100 ezer lovas — közvetlen szomszédságunkban van összpontosítva. Ehez a tényhez azután azt a kombinációt fűzik, hogy északi szomszédunk az ugynevezett „tatárjárás“ meglepetésében akar bennünket részesíteni. Ez a „tatárjárás“ Ignatieff gróf találmanysa, s abban áll, hogy roppant számú lovasság által árasztják el a betörésre kiszemelt ellenséges földet, s ott mindent tüzzel vassal elpusztítanak s egyszersmind megakadályozzák a mozgósítást és a megtámadott hatalom csapatainak hadászati felvonulását. Ily kilitásokkal szemben állítólag monarchiánk sem marad tétlen, amennyiben — ellenzéki lapokhire szerint — esőndben de nagy tevékenységgel készítetteti a határhoz vezető utakat és műépítményeket s kéz alatt minden intézkedést megtesz, hogy a hadsereg mozgósítása és felszárélése mintegy varázsüstre készen legyen. Sokan ennek a puskaporszagú jelenségeknek tulajdonítják azt is, hogy a delegatiók az idén minden vonatkozás és erőltetés nélkül s avaták meg a közös kiadásokra kért összegeket.

Montenegró hadi készülődéseiről szóló hírek is valóknak bizonyultak, s így természetes, hogy sokan e tényt is a kitörendő osztrák-magyar orosz háboru biztos előjeleket tekintik, úgy vélekedvén, hogy a montenegrói fejedelem legközelebbi oroszországi látogatása alkalmával utasítást nyert arra, hogy bennünket a muszka hadsereggel egyidejűleg megtámadván, Boszniában és Hercegovinában újra fölélessze a lázadás lappangó tüzet s ezáltal haderőnk egy tekintélyes részét déli határainkon lekösse. E terv sokak előtt valószínű alappal bír; s talán inoét származik az a furcsa távirati hír, mely a szerdai lapokban jelent meg, hogy a háboru monarchiánk és Montenegró között rövid idő alatt ki fog törni.

Más oldalról Montenegró fészkelődését némelyek Törökország ellen irányozottnak vélik azon okból, hogy e két állam között a függőben hagyott határrendezési kérdés még mindig nincs megoldva. Ugy látszik, Konstantinápolyban is így magyarázzák a montenegrói készülődést, mert ép e héten jelent meg a török külügyminisztertől egy körjegyzék, mely a szóban forgó határrendezési kérdésre vonatkozólag tartalmaz javaslatokat.

Míg Európa figyelmét ezek a dolgok foglalkoztatták, addig Konstantinápolyban egész váratlanul és esőndben miniszterválság folyt le; amennyiben a szultán Szaid pasa helyett Asszim pasát nevezte ki külügyminiszternek. A volt török külügyminiszterről általánosan tudva van, hogy a török-angol barátságának legantoritátlanabb híve és szószólója volt; míg az új külügyminiszter inkább monarchiánk iránt viseltetik barátságos érzülettel, s így kinevezetése Bécsben jó hatást tett azért is, mivel bizton számíthatnak rá, hogy az eddig elhuzott vasuti csatlakozás ügyét Asszim pasa mielőbb meg fogja oldani.

Egyiptomból azt ujságolják, hogy az Arabi pörében működő haditörvényeszek elnöke határozottan a pör beszüntetését sürgeti s ily nézetben van — egynek kivételével — valamennyi egyiptomi miniszter. Így tehát mindinkább nyer valószínűségben azon föltevés, hogy Arabi nem fog elítéltetni, hanem egész egyszerűen és rövid uton száműzetni. A khedive nem tagadja Arabi azon állításának valóságát, hogy az Anglia elleni háboru az ő elnöklése alatt tartott minisztertanácsban határozatott el; de mehetségül azt hozza fel, hogy ő akkor annyira terrorizálva volt miszerint saját halálát itéletét is aláírta volna.

Franciaországból egy tekintélyes francia lap azt a meglepő hírt bocsájította világgá, hogy Gambetta lakásán egy titkos értekezletet

tartottak, a melyben arról tanácskoztak, hogy a mostani köztársasági elnök — Grévi helyébe kit tegyennek? — S állítólag abban történt megállapodás, hogy ha maga Gambetta nem érezné magát indíttatva elfoglalni az elnöki széket, akkor egy tábornokot fognak abba bétüntetni. Mindenesetre komoly jelenség, hogy a köztársaság kormányának gyeplőjét erősebb kezekre akarják bízni; valószínűleg ott is sötét felhőket látnak tornyosulni a láthatáron. — Gambettát e héten szerencsétlenség is érte; egy töltött revolver volt a kezében, mely véletlenül elsült, és kezefejét föl egész a könyökig súlyosan megsebesítette; az orvosok bíznak, hogy e szerencsétlenségnek nem lesznek komolyabb következményei. Gambetta esetleges halála e pillanatban sokkal súlyosabb politikai következményekkel járna, mint akármelyik uralkodó; mert nem lehetetlen hogy Franciaország államformájának megváltoztatását vonná maga után.

Nálunk az országgyűlés ismét szenvedélyes viták színhelyévé vált. Mult szombaton és vasárnap Hevesmegyének egy kérvénye tárgyalatott, melyben Tisza Kálmán miniszterelnököt egy röpirat elkobzásáért felelősségre vonatni kéri. A vita oly hullámokat vert, hogy a fölzigult szenvedélyek lecsillapítására a ház elnöke a legkeményebb kifejezésekkel élt. E miatt Hoitsy Pál képviselő személyesen sértve éreztén magát, az elnököt párbajra hívta ki. Anélkül, hogy a dolog érdeméhez tuzetesen hozzá szólaui kívánnánk, lehetetlen rá nem mutatnunk azon absurd állapotra, hogy a tisztelt honatyák, a kik nagy képpel szigoru törvényeket alkotnak a párbajozás ellen, majdnem mindennap lábball tapodják az önalkotta törvényt. — S hagyján, ha még csak egymást lövik és szabdalják; de ime most már az országgyűlés elnökét — a ki a király után első személy az országban — szintén pisztolyvégre akarják venni. Csak az hiányzik még, hogy ő felsőét is kihívja egy szál kardra valami tüzesvérű honatyá!

Helyi és vegyes hírek.

— **Hymen.** Kis Pál gyógyszerész ur f. hó 1-én tartá menyegzőjét Páhan Ida kisasszonnyal Makón; Jeney Gyula baksi ispán ur pedig f. é. novemb. 26-án Török Ilka urhölggyel Szegváron. Sok szerenest és boldogságot kívánunk e szép összeköttetésekhez!

— **A dalárda** nov. 25-iki dalestélye — a működők által elért eredményt tekintve — fényesen sikerült; s a közönségben általánosan azon meggyőződést kellette, hogy mind a dalárda, mind a zenekedvelők egylete fokozatosan és szemlátomást előrehalad. Csápin a amiatt fejezzük ki jogosult meglepetésünket, hogy az élvezetes estély nem részesült azon látogatottságban, melyet a törekvő egylet joggal elvárhat.

— **Az osztrák államvaspalya** társulat tudvalevőleg megkeresést intézett, a főlegyházi bölbi vasut ügyében városunk hatóságához; ez okból — mint halig f. hó 4-én hétfőn városi közgyűlés lesz melyre — a dolog kiváló fontosságánál fogva e helyengés fölhívjuk a képviselőtestület tagjainak figyelmét.

— **A negyedik gyógyszerész** ügyében — mint értesülünk a belügyminiszter fölterjesztetni rendelte a helybeli három gyógyszerész forgalmára vonatkozó adatokat. E tényből azon — sok valószínűséggel bíró következtetést lehet vonni, hogy a kormány nem hajlandó magáévá tenni a megyének ez ügyben elfoglalt álláspontját; s így nem lehetetlen, hogy egy szép reggel arra ébredünk miszerint a felsőpartnak is gyógyszerészára lesz!

— **Sznözset.** A közönség köréből számosan meginterpelláltak már bennünket a miatt, hogy lapunk a színház iránt nem tanusít oly meleg érdeklődést, mint azt más társulatok működése alatt tette. Szolgáljon felvilágosításul egyszer mindenkorra, hogy ez a feltűnő körülmény korántsem a színművészet iránt mindenha tanusított őszinte jó érzületünk laalyulásában, hanem abban találja indokát, hogy — mint már ezt alkalmunk volt constatalni — a társulat adminisztrációja részéről lapunk szini referense indokolatlan és érthetetlen figyelmetlenségben részesül. Egyébiránt ezen kicsinyesség magunkat túl téve, bár nem személyes tapasztalataink, de a legpraktikusabb értékű kritikus — a közönség hangulata alapján készséggel regisztráljuk, hogy a társulat — jelen szervezetében — a közönségünk részéről támasztható igényeket minden irányban kielégíti; s különösen az ujonnan szerződöttetett énekeső J. Krescsányi Katicia mindazon tulajdonokat egyesíti magában, melyek megkívántatnak ahoz, hogy őt a közönség kedvencévé avassák. S így nincs más hátra, mint megfelelő anyagi támogatás által bebizonyítani, hogy hálás közönségünk a törekvést és valódi érdemet készséggel jutalmazza meg. Nem kételkedünk, hogy társadalmi életünk muvelt tagjai e részbeni várakozásunkat teljesen kielégítendik.

— **Stammer Sándor** alispán ur a „Szentés és Vidéke“ mult számában lapunk „Vigyázzunk“ című cikkére reflectálva, kijelenté, hogy válaszáért azért nem küldötte be hozzánk, mivel mi az ellenvéleményeik felszólalására csak kegyelemből szokunk tert nyitni. Ezen vádat kénytelenek vagyunk a legerélyesebben visszautasítani; minthogy eddig mindenha lovagias kötelességünknek ismerük lapunk hasábjait a tisztesség határai között mozgó önévédelemnek a legnagyobb készséggel rendelkezésére bocsátani; s legyen meggyőződve a tisztelt alispán ur, hogy e részbeni kötelmenket épen ő irányában fétszeres előékenységgel teljesítettük volna s esetleg a jövőben teljesíteni készek vagyunk. A mi pedig fölshólasításának tárgyilagoss részét s nevezetesen azon meglepő állítását illeti, hogy a Schvarcz féle szerződés nem az ő kormánybiztossaga

alpt kötetett, — legyen szabad emlékeztetőbe idéznünk, hogy a társulat ellen a közigazgatási végrehajtás 1880. évi november 6-án lett elrendelve, s ez a kérdés az ártérbirtokosság ugyanazon hó 20-án tartott gyűlésén már elkezdett kifakadásokra szolgáltatott alkalmat; mindamellett Schwarcz rögön megkezdte a munkálatokat s még ugyanazon évben nogymennyiségű földet hordott ki; az alispán ur pedig 1831. febr. 9-én lett a kormánybiztosság alól felmentve, s e hivatal utódjának febr. 14-én adta át; így tehát a Schwarczféle szerződés az ő kormánybiztossága a att nemcsak megkötött, hanem tényleg fogantatva is vétett. E szerint a pilátusi kézműsásnak semmi jogosultsága sincs; azért ne tessék tőlünk zokon venni, hogy a megáfolyhatlan tényeket elcsúrnai csavarni nem engedjük.

— Kovács Pál a „Szentés és Vidéke“ volt szerkesztője ellen Magócsi adófelügyelői helyettes által indított sajtóper tárgyalása novemb. 29-én volt a budapesti esküdtszék előtt. A védelmet Komjáthy Béla, Kun-Szent-Mártonváros országgyűlési képviselője vezette. Beszédében élénken hangsúlyozta azon tőrhetetlen magatartást, melyet a pénzügyi adminisztráció közegi országzszerzte gyakoroltak; s kiemelte, hogy vádolt is a Magócsi részéről tapasztalt méltatlan zaklatás miatti jogosult főlháborodásában írta az incriminált cikket E védelem eredménye vádolt fölmentése lett. Szívünköl örvendünk ezen kedvező eredmény fölött, már csak azon erkölcsi vereség miatt is, mely a megyszerte annyira ellenszenves adófelügyelői helyzetet ezen ítélet által méltán érte. Talán majd egy kissé meghunyászkodik most már ez a nagyhatalmu ur.

— Lapunk tarcaját — tér szűke miatt — ezuttal kénytelenek voltunk kihagyni.

— Vancsek Annát, a sajnálatos hírnévre vergődött szökevény szolgáló leányt a budapesti kir. törvényszék a fővárosban elkövetett lopás miatt három havi fogságra ítélte.

— Üzleti értesítés. Üzleti forgalmunk a járhatlan rozsz utak miatt tökéletesen szünetel, gabna eladásaink igen szűk korltdok közt mozog, alig van pár kereskedő, ki a vásárlást folytatja, természetesen kedvök szerint szabják meg az árakat. Buza a héten élénk keresletnek örvendett, s szép piros 80—79 kilos tiszta buzát 8 frt 30—40 krért, 78 kilós középrenű buzát 8 frt 8 frt 20 krig köenyen lehetett eladni. Árpát, kukoricát, zabot csak helyi fogyasztásra vesznek. Árpa köböllel 4 frt 40 kr. Kukorica 4 frt 20 kr. Zab 3 frt 60 kr., uj szalonna hécsi mázsája (56 kilo) 30 frt.

— Kivonat Szentés város híresztelő könyvéből. Bán Szabó Bálint III. t. 476. sz. háza eladó, vagy másik házért elcsereendő. — Szilágyi Ferenc II. t. 815. sz. háza eladó. — Janiesek Józsefné fábiani birtokán 51 hold föld kukorica alá pénzért, és 48 hold kaszálója haszonbérbe kiadó, a kibérelni szándékozók Pokomándi Ferenc v. írnoknál jelentkezzenek. — Lakos Judit III. t. 57. sz. háza eladó. — Ifj. Fekete Mihálynak saját termésh bora van eladó. — Seberi Mihálynak nagynyomású I. oszt. földje eladó. — Bartha Sándornak a felső rakodó kertben két boglya szalmája van eladó. — Pászti János IV. t. 317. sz. háza eladó. — Lami János felsőréti 4 hold földje eladó. — Horváth István kocsijától nov. 16 án királyságra menet alkalmával egy I és fél éves pej, lábára kesely, homlokára esillagos esikája elveszett, a nyomba utasító illendő jutalmat kap III. t. 37. sz. a. — Szij. Szabó Lajosnak

kistőkei 4 hold fölője kukorica alá kiadó. — Deseri Mátyás IV. t. 754. sz. háza eladó. — Vecseri Lászlóné házána egy külön lakás azonnal bérbe adandó. — Dékány Istvánnak a középső rakodó kertben egy kazal buzaszalmája van eladó, lakik I. t. 603. sz. — Özv. Gulyás Lászlóné kurcaparti házána egy kényelmes lakás, butorral vagy anélkül kiadó, ugyanannak 4, azaz négy segélyegyleti részvénye eladó. — Ifju Kozma Lajosnak a Nánási féle házs, és Nagynyomáson egy eish földje szabadkézből eladó, értekezni lehet 658. sz. házána. — Nyiri Sándor vaskereskedőnél egy jó karban lévő zongora van eladó. — Vecseri Mihálynak Dónáton 14 hold földje kukorica alá pénzért kiadó, értekezni lehet II. t. 174. sz. alatt. — Dömsödi Ferenek az alsóréten 10 hold földje apró vetemény alá kiadó. — Sipos Imrének az Erdődi Antal ur kiséri mentőgát melletti szőlmalma, 9 hold föld apró vetemény alá kiadó.

CSARNOK.

A VÉRDÍJ.

Elbeszélés.

Franciából fordította: Szalay Miklós.

VI.

Egy diktátor

(Folytatás.)

Ekkor egy 25—26 éves előkelő magatartásu barna fiatal ember lett láthatóvá, kinek fekete pillákkal árnyékolt kék szemei nem csukódtak be e nyomorultak előtt s egészen nyugodtnak, mondhatni érzéketlenné látszott.

— Te! te vagy az Dardenne, lehetséges-e hogy csakugyan te vagy?

— Lehetséges, miután itt van.

— Te vagy és én téged itt találak s átadod magadat, midőn ő könnyen megszökhetné volna! Mit szólsz ehhez Robespierre?

— Azt mondom, hogy Dardenne egy kötözni való bolond, de egytuttal olyan bátor ember, kit a köztársaság nem semmisíthet meg, mert nagyon kevés van az e fajta emberekből.

A közzválló nem felelt azonnal.

— De ő áruló, árulhába öltöztetett arisztokrata, szállalt meg végre.

— Touquer, hallgass ide, a jelen pillanat nemde döntő?

Mihelyt küszöbömöt átléped, az én sorsom már el lesz határozva. Én előre is alávetem magamat s meg sem kísérek alóla menekülni. Valamikor barátod voltam, tegyük fel, hogy még az leszek s beszélgesünk nyugodtan, elég időnk van még arra, hogy indulatoskodjunk. Mit vethetsz szememre?

— Neked jobban kell azt tudnod, mint nekem. Nem voltál-e mindig ellensége a védtörvényszéknek? Nem igyekeztél-e mindig kimenteni azokat, kik előtte állottak? Szavaztál e a zsarnok halálára?

— Nem s azt diésőségeknek is tartom.

— A ki velünk nem tart, az ellenünk van ez kétségtelen, ezt te sem tagadhatod. Most is azért jöttem, hogy felfedezzem az összeesküvést Robespierre élete ellen. Kik a szerzői? egy barát, kit már ötször vagy hatszor kiragadtál körmeim közül miként, azt nem tudom, azután meg egy nő, ki azon törekszik,

hogy fellázza Póitont és egyesüljön Vendéval. Ezek mind a te párfogoltjaid, te biztattad őket Renouf ellen is, midőn ő küldetésben járt ott. Mered-e tagadni?

— Sohasem tagadok semmit, a mi igaz.

— S ezek után is azt akarod, hogy ne tekintselek ugy mint ellenséget!

— Igenis, azt akarom. Azzal nem teszek semmi rosszat, ha igyekszem megszabadítani az ártatlanokat, kik bizonyára nem vétkesek abban, melyről vádoltanak. A barát, kiről te beszélsz, eltávozott Párisból, a fiatal leány pedig hasonlóképen menekülöben van családjával együtt s már rég nem találkozta egymással; a csel pedig, melyről beszélsz, nem más mint Renouf bosszúja. Ugyanis ő nőül akarta volna venni a Redon kisassnyot, ki visszaautasította s ezért nem tud neki megbocsátani, hanem megakarja magát bosszulni. Ez az igazság.

— Bizonyosnak kellett felőle lennie szakitá félbe Robespierre.

— Hát nem lehet felőle bizonyosnak lenni ha én állítom? válaszolt Dardenne.

A fiatal ember arcán fenséges kifejezés és legyözhetlen akarat tükrözött vissza, mely még ezen embereken is tiszteletet gerjesztett.

— Tehát tagadni mered? te polgári érzelmek szinlelsz, magadat jó köztársaságinak tartod?

— Jobbnak mint te vagy. Te megölöd a köztársaságot, én pedig életre keltem. Te a vérben keresed a helyre állítást, én pedig talapzatot akarok emelni a diésőség és jólét számára mindenki részére, be akarom lehelni mindenkibe a vallásos hitet és buzgalmat, mely engem lelkesít. Én azt tartom, mint jelszavunk, legyen testvériség az egész világon, hogy minden ember testvéri sseretettel viseltessek egymás iránt s az előlételet romjain ölekezzenek egymással; de mézár-lásaitok, nyaktilóitoktól irtódom!

— No, majd holnap kibékítünk vele s karjai közé engedünk tégedet, szakitá félbe a szörny rettentő mosolyal.

— Az én halálom győzelmi menet lesz, mert én megmondok mindent, szavaimmal összeesditem a népet, mely hinni fog nekem s eszméim gyümölcsöt fognak teremteni halálom után.

— Kedves kicsim, nem fogsz másképp meghalni, mint a girondisták.

— Fouquier, szólalt meg Robespierre, ki egy szót sem ezölt s magában, elmélkedett anélkül, hogy rájuk hallgatott volna, e derék embert nem fogod elfogatni.

— Miért?

— Mert nem lesz rá elég bátorságod s mert nem erősítheted meg ama hibákat, melyekkel bennünket vádolnak. Ő maga magát adta át nekünk, megmondott nekünk mindent, mit ő igazságnak hisz, s így jobban veszélyeztette fejét, miutna izzó olvasztó kemencébe ugrott volna. Én biztosítalak téged az ő polgári érzelmeiről, épugy, mint az enyémről; csak az a baj, hogy ő hibákat lát, de ez nem bün.

(Folyt. köv.)

Szerkesztő üzenet.

B. urnak helyben. A gazdasági egylet ügyében írt cikkét lapunk jövő számában hoztuk.

Felelős szerkesztő: Sima Ferenc.

H I R D E T É S E K.

Hirdetmény.

A földadó tiszta jövedelem megállapítása végett a kataszteri osztálybasorozás művelete az egész határban immár keresztül vitetett, s minden egyes földrészlet osztályba sorozata, a községi kataszteri bizottság munkálatából megtekinthető. Értetittetik tehát a közönség, hogy addig is, míg a törvény által engedélyezett fölszólamlás határideje elérkezik, jólőre való tájékozás szerzése végett, ezen osztálybasorozási munkálatokat f. évi december 7-ik napjától kezdve, hetenkint minden hétfőn, esütörtökön és vasárnap, a városház tanácstermében bárki megtekintheti.

Szentésen, 1882. nov. 30.

Balogh János, polgmstr.

Hirdetmény.

A város tulajdonához tartozó heti és országos vásárok alkalmával gyakorolt helypénzszedési jog f. évi dec. 18-án d. e. 9 órakor Szentésváros tanácstermében tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog adni, mire árverezni kívánók 10% bánatpénz letétele mellett meghívotnak.

A feltételek Mikec Ferenc tanácsnoknál a hivatalos órákban megtekinthetők.

Szentés, 1882. nov. 29.

Mikec Ferenc, tanácsnok.

NYILVANOS közönetirat és gyógyértésítés

1882 évi augusztus 27-én

egy anyától, ki közli, hogy családja örömtelt, mert leánya, ki irtóztató félelemre adott okot, a Hoff János-féle malátakészítmények, a malátakivonati egészségi sör és concentrált malátakivonattól egészséges lett.

A legtöbb európai fejedelem és kir. udvari szállítójának, Hoff János urnak, es. kir. tan., a es. kir. aranykoronás érdemkereszt tulajdonosának, magas porosz és német rüdek lovágjának, Bécsben, Gyár: Grabenhof, Bräunerstrasse 2. Iroda és gyári raktár: Graben, Bräunerstrasse 8.

Egyetlen leányom, ki már 5 év óta heves köhögésben és mellfájásban szenved, a legterasztsóbb félelemre adott okot, midőn önnök egy hírlapj hirdetésére lettem figyelmeztetve s az ön jeles malátasöréből magamnak egy próbaküldeményt hoztattn.

Ezen időtől fogva, azaz januártól július elejéig leányom a malátasört és concentrált malátakivonatot használja s oly jelesek-nyen javul, hogy immár teljesen felépültnek nyilatkozhatom ki. Mi mindnyájan gyermekünk élete megmentőjének tekintjük önt s örök hálaóra érezzük magunkat kötelezve.

Neumarkt, 1881. aug. 21. Tisztelettel

Ichi H., birtokosú Neumarktban, Stiriában.

Magas elismerő-nyilatkozatok.

Az igazságügyminiszter ur ő excellentiája nyilatkozata Koppenhágából a Hoff-féle malátakivonati egészségi sör felől.

E szép italt mindig sikerrel használom Koppenhága. Buning, igazságügyér.

Szentésen kapható Glaser Adolf gyógyszerárban

Mária-celli

gyomor-cseppek

jeles hatású gyógyszer

a gyomor minden bántalmái ellen,

és föltulmulatlan az étvágyhiány, gyomor-gyenges, roszzagu lehetet, szelek, savanyu felbűfő-gés, kolika, gyomorhurut, gyomorégés, huykőképződés, tulsagos nyalkaképződés, sargaság, undor és hanyas, főfajas (ha az a gyomorból ered) gyomorgörös, székszorulat, a gyomornak tulterheltsége etel és ital által giliszta, lép és májbetegség, aranyeres bántalmak ellen.

Egy üveg ára használati utasítással 35 kr

Kapható Szentésen VÁRADY LAJOS ur gyógyszerárban, valamint az osztrák-magyar birodalom minden nagyobb gyógyszerárban és kereskedésében. — Központi szétküldési raktár: Budapest és kiesinyben.

BRADY KÁROLY,

„örangyalhoz“ címzett gyógyszerárban 18—Krenszorben, Morvaországban